

Slovenski dom

Štev. 90

V Ljubljani, v sredo, 21. aprila 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 1060

Silovit topniški ogenj na vsem tunizijskem bojišču

Krajevni napadi odbiti — 14 letal
zbitih — Potopitev nasprotnikove
podmornice

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1060
pravi:

Po vsem tunizijskem bojišču je bil silovit topniški ogenj. Krajevni napadi nasprotnikovih oddelkov so bili odbiti.

Nasprotno si letalstvo je zelo močno delovalo. Naše bombardiranje v dnevnih in nočnih nastopih cilje po nasprotnikovem zaledju. Kaže, da so nemški lovci zbili 13 strojev.

Pri nasprotnikovem napadu na La Spezia je bilo 8 mrtvih in 50 ranjenih. Ena nasprotnikova letala je bilo sestreljeno.

Na Tirenskem morju je neka naša protipodmorniška edinic pod poveljstvom podporočnika bojne ladje Riconanni Renata po dolgem preganjanju potopila eno nasprotnikovo podmornico.

Slovesen sprejem prvih zamenjanih italijanskih ujetnikov-ranjencev v Lizboni

San Sebastian, 21. aprila. s. V San Sebastian sta prispela dva bolniška vlaka, s katerima se je pripeljalo 329 italijanskih pobabljenecv in ranjencev iz Anglije. K sprejemu teh, s slavo ovenčanih italijanskih vojakov, so prišli na železniško postajo arstolski nuncij, italijanski podkonzul Marino, nadzornik fašijev Di San Marzano z zastopstvom madridskega fašija, zastopnik italijanskega vojaškega odposlanstva, mnogo fašistinj iz Madrida in vsi v San Sebastianu živeči Italijani, ki so pobabljenecv in ranjencem priredili bratski in ganljiv sprejem ter jim dali okrepčil in daril. K sprejemu so prišli tudi zastopniki španskih oblasti, ki so italijanskim ranjencem posvetili toplo pozornost.

Ranjeni in pobabljeni Italijani so izrekli ve-

Na zahodnem Kavkazu so se razvneli žilavi boji

Hudi spopadi južno od Novorosijska - Na drugih odsekih mirno - V treh
dneh uničenih 178 sovjetskih letal - Ogorčeni boji za višinske postojanke
na tuniškem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 21. aprila. Nemško
vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole ured-
no vojno poročilo:

Južno od Novorosijska trajajo hudi boji, v
katere je letalstvo ponovno poseglo z močnimi
silami. Ob zahodni kavkaški obali so bojna le-
tala potopila sovjetski hitri čoln in poškodovala
tri ladje.

Z ostalega vzhodnega bojišča poročajo sa-
mo o neznatnem bojnem delovanju.

V času od 16. do 19. aprila je bilo uničenih
178 sovjetskih letal, od katerih so jih samo fin-
ski lovci sestrelili 22. V istem času je bilo iz-
gubljenih 11 nemških letal.

Krajevni napadi sovražnika na višinske po-
stojanke tuniškega zahodnega bojišča so bili
zavrženi. Na ostalih bojnih odsekih je bilo sa-
mo živahno obojestransko delovanje topništva
in oglednih odstrelkov.

V noči na 20. aprila je 8 nasprotnih bombni-
kov priletelo čez Holandsko nad severno-zapad-
no nemško ozemlje. Štiri letala so bila sestrel-
jena, peto letalo pa je sestrelil čoln za iskanje
min v Rokavskem prelivu.

Berlin, 21. aprila. s. Iz vojaških krogov se je
izvedelo, da so nemške postojanke na odseku pri
Volhovu zaradi odjuge skorajda nedostopne in da
se vojaki pogrežajo do prs v vodo. Voda je pre-
plavila prav vse. Zveze med zaledjem in nem-
škimi postojankami ter med postojankami samimi
oskrbujejo pogumne inženirske čete, ki pri svo-
jem delu uporabljajo napadalne čolnice. Ponoči
se lotijo nemške čete napadalnih sunkov proti
sovražnim postojankam v gumijastih čolnih, obo-
roženih s težkimi strojnimi. Tudi južno od Lado-
škega jezera so nemške postojanke zaradi poplav
in hudih nalivov doela pod vodo. Samo po bri-
bovitih okrajih jugovzhodno od Leningrada je
opaziti živahnejše napadalno delovanje boljšev-
kov. Tako so na primer 18. aprila manjše nasprot-
ne sile po hudi topniški pripravi okrog polnoči
začele napadati nemške postojanke. Toda nem-
ške inženirske čete, ki so v spopadu uporabljale
ročne bombe, so nasprotnika zavržile. Hkrati so
Sovjeti z dvema bataljonoma napadali vzdolž od-
seka ob Nevi. Napad je bil ustavljen na tako ime-
novani zemlji brez lastnikat. Boljševiki so po-
nekod vdrl v nemške postojanke, a so bili v bo-
jih na nož poginani nazaj. Nato je začelo nemško
topništvo obšipavati sovjetske množice s hudim
ognjem. Nasprotnik je v teh bojih imel 400 mrtvih,
kakih 40 boljševikov pa je bilo ujetih.

Bukarešta, 21. aprila. s. Iz pristojnih voja-
ških krogov poročajo, da so pri novih sovjet-
skih napadih na kubanskem odseku ter južno
od Novorosijska romunske in nemške edince
ohranile prav vse svoje postojanke. Posebno pri-
napadih, ki so se vrstili od petka do ponedelj-
ka, so romunske čete odločno kljubovale ter
sovjetski pihoti prizadevale zelo krvave izgube.
Po štiridnevni hudih sovjetskih napadih se je
romunskim četam posrečilo ohraniti vse posto-
janke. Na drugih točkah istega odseka so ro-
munske in nemške čete prešle v protinapad ter
Sovjetom prizadevale hude izgube v moštvu in
orožju.

toda po krajevnih uspehih, ki jih je sprva imel,
se je nemškimi divizijam posrečilo, da so ga za-
držale.

Tako je bila nasprotniku odvzeta sleherna
možnost za manevriranje in napredovanje se je
moralo spraviti v sklad z ritmom naših topov in
naših strojin. Ko je bil v popolnem redu izveden
umik na postojanke, ki v krogu sedemdesetih ki-
lometrov obdajajo trdnjavi Tunis in Bizerto, so
naše čete tukaj vzdržale in zlomile prve bojne na-
stopne nasprotnika v času od 11. do 16. aprila, ko
je hotel vsekakor doseči kak odločen uspeh. Na
teh postojankah, ki tvorijo steber tuniške obrambe,
se odigrava bitka, ki jo je sam nasprotnik krstil
za silno trdo in krvavo.

selje, da se vračajo v Italijo, ter ganjenost nad
navdušenim sprejemom, ki so jim ga priredili
lizbonski in španski Italijani.

Po kratkem postanku sta vlaka odpeljala proti
Irunu, od koder bosta nadaljevala pot v Italijo.

Bolniške ladje »New Foundland«, s katero se
je 329 pobabljenih in ranjenih Italijanov pripel-
jalo iz Anglije v Lizbono, ni dala na razpolago
angleška vlada, pač pa neka velika zasebna paro-
plovna družba, ki je veržila s prehrano, zakaj
šlo je pri tem za trgovski posel. Italijanski čast-
niki so se večkrat pritožili, a zaman, tako da je
v zadnjih dveh dneh pred prihodom na evropska
tla osemnajst častnikov-zdravnikov odklonilo hra-
no, ker je bila preslaba.

Premiki osnih vojska na postojanke za končno obrambo Tunisa in Bizerte

Rim, 21. aprila. s. Umik s črte Shott (Nadi el
Akari), na sedanjo črto pri Enfidavilleu je do-
volil silam osi, da so se razvrstile v strnjem
eklopi, ki se bo branil do skrajnosti. Ta preure-
ditev je bila mogoča edino zaradi premikov na-
ših čet in zaradi bojne sposobnosti zaščitnih od-
d. ov. Ves umik je potoke v znamenju nepre-
stanih naporov Angležev in Amerikancev, da bi
se zari med naše premikajoče se divizije ter
znamenju o neprestanih naših prizadevanjih, da
bi jih ustavili in zadržali.

6. aprila zjutraj je nasprotnik po zelo živah-
nem letalskem delovanju in po močni topniški
pripravi s pehoto in oklepni napadel divizijo
»Spezia« in »Pistola« in posrečilo se mu je za-
sesti Gebel Rumana in nekaj drugih postojank.
Kmalu nato se je nasprotniku po močnem na-
padu na divizijo »Trieštec« posrečilo vdreti v našo
črto. Preprečiti je bilo treba raztrganje naših
vrst in zato je bil zapovedan protinapad, ki je
pripeljal do ponovne osvojitve Gebel Rumana in
do omilitve sovražnikovega pritiska na vsem bo-
jišču. Ko je bila zaradi nasprotnikovega pritiska
z zahoda in jugozahoda in juga sklenjen umik, je
imelo naše poveljstvo namen, da ne bo zadrž-
valo sil drugje kakor na črtah, primernih za
obrambo, ter jih bo zbralo na vnaprej določeni
črti pri Enfidavilleu in se s tem izognila, da bi
čete prispale sem utrujene in razredčene.

Da bi se omogočil dolgi umik, je bilo potrebno
naslednje: 1. Zadržati nasprotnika v čelnem na-
padu na črto od El Guettarja do Akarita. 2. Za-
držati njegov obkoljevalni poskus na odseku pri
Maknassiju. 3. Preprečiti poskus prodora med
Pichonom in Fondukom v smeri proti Kairuanu.
Pritisk z juga in jugozahoda je postajal pre-
nevaren zaradi združitve angleških in ameriških
armad. Ta združitev je največ koristila osmi an-
gliški armadi, ki je lahko izkoristila za svojo
preskrbo ceste in oporišča v Alžiriji. 7. aprila je
tudi severni odsek doživel napadalni sunek. Te-
daj je prišlo do umika 1. armade proti severu.
Nasprotnik se je zagnal proti našim zaščitnicam
in se mu je posrečilo doseči občuten napredek se-
verno od Vadi Zarga in prispeti do Vadi Bameda.

Predsednik norveške vlade Quisling pri Hitlerju na obisku

Berlin, 21. aprila. s. Obisk predsednika nor-
veške vlade Quislinga v Hitlerjevem glavnem stu-
nu je sprožil obširen odmev v političnih krogih
nemške prestolnice. Kakor poročajo, so posveto-
vanja trajala nekaj dni in je bila pri njih dose-
žena popolna istovetnost v pogledih na vsa vpra-
šanja, ki se tičejo življenjskih koristi vse Evrope.
S tem da je Norveška svoje prstovolje uvrstila
med oddelke, vojskujejo se na vzhodu, je, pra-
vijo v Berlinu, dala dejanski prispevek za veli-
kanski boj med narodi, ki se zdaj bije. Zmaga
sil reda bo ustvarila pogoje za dosedaj tistih
ciljev, ki jih omenja uradno poročilo o prisr-
nem in važnem srečanju med Ducejem in Hitler-
jem; ciljev, ki govore o sodelovanju vseh evrop-
skih narodov na podlagi njihovih skupnih koristi
in pravice.

Zamenjava zunanjega ministra in druge spremembe v japonski vladi

Tokio, 21. aprila. s. Uradno poročajo o delni
spremembi japonske vlade. Zunanjega ministra
Tanija je nadomestil izredni veleposlanik na Ki-
tajske Mamorō Sigemitsu; minister brez listnice,
general Kisabure Ando je bil imenovan za no-
tranjega ministra namesto Mišo Jussa, predse-
dnik vlade in vojni minister Tojo prevzame tudi
mesto ministra za vzgojo namesto Hašida, bivši
prometni minister Jamazaki je postal kmetijski
minister namesto Hiroja, Tadao Oasa je postal mi-
nister brez listnice, bivši veleposlanik v Italiji
Eiichi Anou pa je postal predsednik informacijske-
ga urada.

V političnih krogih japonske prestolnice pra-
vijo, da je ta delna sprememba močno ojačila
ustroj vojne vlade. Novi zunanji minister Si-
gemitsu, ki je bil doslej izredni veleposlanik na Ki-
tajske, se je rodil l. 1887. Po končanih pravnih
študijah je vstopil 1911 v diplomatsko službo kot
član japonskega veleposlaništva v Berlinu. Leta
1914 je bil v Londonu, potem pa se je spet vrnil
v Berlin kot svetnik poslaništva. Preden je po-
stal veleposlanik na Kitajskem, je bil veleposla-
nik v Londonu in Moskvi, nato pa državni po-
tajnik v zunanjem ministrstvu.

Svet je onemel pred boljševiškim zločinom nad poljskimi častniki

Berlin, 21. aprila. s. O pokolju v Katynskih
gozdovih je nemški poročevalski urad objavil iz-
jave nekaterih bivših poljskih častnikov in po-
ličnih oseb, ki so imeli v zadnjih dneh priložnost
videti bedne ostanke 12.000 poljskih častnikov. Vsi
ti soglasno in ogorčeno obsojajo sovjetsko zve-
rinstvo in v kar se da pretresljivih besedah po-
pisujejo strahotni prizor, ki se je odprl pred nji-
hovimi očmi. Izjave, ki jih je objavila uradna
nemška agencija, so podpisali bivši kapetan Vla-
dislav Hertz, častnik zdravnik Gizecki iz Pozna-
nja ter inženir Vladislav Gabowski iz Litzmann-
stadta.

Varšava, 21. aprila. s. Pod naslovom »Naj-
večji zločin v človeški zgodovini« je poljski list
»Kurier Warszawski« o pokolju poljskih častni-
kov pri Katynu zapisal tole: »Uro za uro nam
prihajajo nova pretresljiva poročila o tem stra-
hotnem zločinu. Noben molk iz zadrege, nobeno
opravičilo prizadetih krogov ne more zmanjšati
njegove groze. Kaj bo odgovorila javnost po raz-
nih deželah, ki niso samo sklenile zavezništva z
bratormo Moskvu proti Evropi, temveč so se z
dušo in telesom prodale boljševizmu? Kdo se bo
še drznil preprečevati Evropo, da je boljševizem

samo neka nedolžna vrsta demokracije, da ne goji
nobenega sovražstva proti naši celini ter da bi
bila najboljša rešitev mednarodnih vprašanj ta,
da bi Moskva zavladala nad vso Evropo, kakor
piše ameriški Jud Lippmann.

Grozni zločin nad nedolžnimi vojnimi ujetni-
ki šest mesecev po ustavitvi sovražnosti nima pri-
mere v zgodovini človeštva ter je zločin proti
mednarodnemu pravu, zaradi katerega bi morali
od sramu zardeti vsi tisti, ki verujejo v posmeh-
ljive angleške in ameriške propagandne izjave,
češ da bi zmaga rdeče vojske prinesla s seboj
svobodo evropskih narodov. To dejanje pa ne
preseneča tistih, ki poznajo boljševiško miselnost
in so že osebno ekskurirali metode moskovskih oblast-
nikov, zakaj že Lenin sam je na 7. strani 16.
zvezka svojega dela zapisal, da proletarska drža-
va ni drugega kakor stroj za uničevanje meščan-
stva.

Španski ribiči so imeli ob afriški obali nenavad-
no srečo. Zajeli so v mrežo zaboji, v katerem
je bilo 3000 angleških funtov, katere so izro-
čili oblastem v Las Palmasu.

Praznik rojstva Rima - praznik dela

Vsakoletna proslava ustanovitve Ri-
ma na dan 21. aprila ima v novi Italiji
značaj »praznika dela«. Rojstvo Rima
pomeni najpoprej mejniki izrednega po-
mena v svetovni zgodovini in ločnice v
v kulturnem preoblikovanju sveta, Rim
je prispeval odločilen delež h kulturni
stavbi Evrope, bil je vodilno terišče,
kjer so prihajale do polnega izraza vse
tvarne sile človeškega duha.

To zgodovinsko pomembno vlogo
ustanovitve Rima je povzel tudi Musso-
lini in za ta dan določil »praznik dela«,
to je praznik vseh milijonov pridnih lju-
di in vseh neutrudno snujočih sil, ki
družbi oblikujejo današnje življenje in
dajejo smer sodobnemu mišljenju.

Kakor je bil starodavni Rim uteme-
litelj novega reda in nove omike, tako
tudi danes fašistična Italija daje svoj
temeljni prispevek k ustvaritvi reda,
reda po novih načelih in z novimi pojmi
o pravičnosti, socialnem redu in s tem
dati trden temelj za novo dobo v Evropi
po vojni. Zavest o neutajljivih zakladih,
ki jih je stari Rim dal vesoljnemu člove-
štvu, prešinja slehernega državljana kra-
ljevine in ga navdihuje s ponosom, ka-
kršen je potreben, če naj se današnji Rim
povzpne do podobne vloge, kakor jo je
nekoč igral stari Rim. Ob neizčrpni vi-
rih iz stare zakladnice črpa ljudstvo no-
vih pobud in moči za izpolnitev ogrom-
ne naloge, katero je italijanskemu ljud-
stvu naznačil njegov voditelj in ga k do-
segi tega cilja tudi vztrajno in odločno
vodi.

Ze tretjič se ta praznik slavi tudi v
naši pokrajini, ki živi v sestavi nove
Italije. Tudi za delovne sile v naši po-
krajini je ta dan praznik dela. To je
praznik dela za gospodarsko povzdigo in
obnovo naših krajev in našega ljud-
stva ter za razmah omike in kulture.
Praznik dela je priložnost, da se obudi
spomin na številne koristne ukrepe vla-
de za izvedbo raznih javnih del in po-
spešitev vsega tvornega prizadevanja, ki
mu je dal pobudo in smernice Duce.

Plemenito dejanje kneza Piemontskega

Napoli, 21. aprila. s. Knez Piemontski je na-
poljskim oblastem dal na razpolago obširen pro-
stor v pritličju kraljevske palače, ki leži proti
vrtu, da bi ga lahko imeli za postajo za prvo
pomoč pri letalskih napadih. Postajo bo oskrbo-
val Rdeči križ.

Hitlerjev 54. rojstni dan

Hitlerjev glavni stan, 21. aprila. s. Hitler je
rojstni dan prebil v resnem ozračju vrhovnega
poveljstva oboroženih sil ter sprejel samo člane
vrhovnega poveljstva ter ljudi iz svoje osebne
prirarne.

Druga zamenjava vojnih ujetnikov med Italijo in Anglijo

Rim, 21. aprila. s. Med Italijo in Anglijo se
je začela druga zamenjava vojnih ujetnikov-inva-
lidov ter zaščitnega osebja (zdravnikov, vojaških
kuratorov in vojaških bolniških strežnikov). Ta za-
menjava se izvaja po dogovoru v Zenevi iz l. 1929
in prihaja za ono v aprilu 1942. Potrebna dela
za zamenjavo so bila opravljena v Lizboni in
Smirni, ko sta portugalska in turška vlada pri-
volili, da smeta obe stranki uporabljati ti pri-
stanišči. Kaže, da bo to delo končano v začetku
junija. Pri tej priliki se bo vrnilo okoli 2000 ita-
lijanskih vojnih ujetnikov-invalidov ter določeno
število častnikov-zdravnikov, vojaških bolniških
strežnikov in kuratorov. Razen tistih, ki bodo zaradi
zdravstvenega stanja potrebni posebne nege po
bolnišnicah, pojdejo vojaki na dopust, ko bodo
dopolnili kontumacijsko dobo. Sklenjeno je, da
bodo vračajoči se vojaki sami sporečili rodbinam
prihod v domovino.

Nasprotnikove bedastoče

Rim, 21. aprila. s. Včerajšnje uradno poročilo
o nasprotnikovih bedastočah pravi: Radio Moskva:
Sovjetski poročevalski urad pravi, da je nemške-
ga pomorskega častnika Dürericha, člana nem-
škega pomorskega odposlanstva v Italiji, v Napo-
liju neznan človek ranil s strel iz samokresa.
Častnika, ki je dobil dve hudi rani, so nezaveš-
tnega prenesli v bolnišnico Trdijo, da bo 40 čla-
nov nemškega pomorskega odposlanstva prevzelo
poveljstvo številnih edinic italijanskega vojnega
in podmorniškega brodograja.

Zadnje ameriško vojno posojilo je rodilo takole
uspeh, da so uradni krogi zaradi tega hudo
razočarani.

Šikovit vihar, ki je divjal nad Alcazar de San
Juanom v španski pokrajini Kartagena, je
povzročil mnogo škode. Hudi nalivi so mesto
preplavili, podrli dosti hiš ter ustavili vse
promet. Bilo je tudi mnogo smrtnih žrtev.

Do 150 ha zemlje bo v Ljubljani obdelane

Delavci mestne vrtnarije so začeli že orati posamezne, doslej s travo obraščene travnike v Zvezdi. Pokosili so gosto, lepo zeleno travo in nato je začel plug ostro preobračati zemljo, ki so jo potem delavke lepo zrahljale, da vsade tudi letos na tem prostoru krompir za mestno občino Ljubljansko. Premarskateri Ljubljaničan se za trenutek ustavi in opazuje, kako gre delo izpod rok urnim vrtnarskim delavkam. Tem opazovalcem se pade po glavi raznotere misli, ki jim ubajajo tudi tja na deželo, ko so sami doma kot dečki pomagali pri poljskih delih, drugi pa si žele, da bi v Zvezdi krompir stotero obrodil. Mnogi pa se sprašujejo, koliko površine bodo letos tudi zasebniki — mali obdelovalci obdelali in koliko bodo vojni vrtovi obsegali. Veliko sveta bo porabila mestna občina Ljubljanska za vojne vrtove, veliko ga je oddala raznim malim obdelovalcem.

So pa tudi zasebniki, ki so letos najeli od raznih ljubljanskih posestnikov velike površine zemlje za obdelovanje. Cenijo, da bo letos do 150 ha zemlje spremenjene v vojne vrtove. Mnogi ugledni Ljubljaničani, celo odlični gospodje, ki so svojčas zavzemali važna in visoka mesta v našem političnem in javnem življenju, so stopili v krog malih obdelovalcev ter umno začeli saditi krompir, fižol in razno zelenjavo. Ob prostih urah z veseljem prijemljejo za motiko in lopato. Delo na njivi se jim zdi posebna vrsta telovadbe, ki je zelo zdrava in vsem priporočljiva.

Moramo na tem mestu omeniti, da so nekateri posestniki bili napram interesom in malim obdelovalcem zelo kulantni, postrežljivi in jim niso navijali najemnine za svet do pre-

tirane višine. Mnogi so celo bili taki, ki so letos znižali najemnino za deset do dvajset lir, posebno onim malim obdelovalcem, ki niso finančno močno podprti in ki morajo dobro preračunati in premisliti, kam naj vtaknejo vsako lito. Mnogi posestniki so oddajali travnike ali njive po zelo nizkih najemninah, lahko je človek dobil zelo obsežen travnik za 100 lir najemnine in celo še za nižje zneske. Naj tu omenimo blagohotno postopanje Salezijancev na Rakovniku, ki so oddali obsežen travnik, ležec ob Velikem Galjevcu, mnogim Galjevčanom brezplačno v obdelavo. Travnik je bil razdeljen v manjše parcele in te so bile izročene ljudem, da jih prekopljejo in obdelajo. Galjevčani so se z vneto lotili dela in kmalu je bil travnik spremenjen v male njivice.

Kakor so bili nekateri posestniki zelo dobrobrni in so upoštevali vse križe in težave malega človeka, so se pa našli tudi oderuhi in lakomneži, ki so za zemljo zahtevali izredno pretirane najemnine. Je znan primer, ko je skupina družin najela že pred več leti do 1000 kvadratnih metrov obsežen travnik za takratno veljavno 1000 Din. Gospodar pa je nato to najemnino kratko malo brez vsake procedure in brez vsakega upoštevanja valutne relacije med stari in novim dinarjem in lito spremenil v toliko lir, kolikor je bilo prej dinarjev, najemniki so sprva privolili in mu plačali 1000 lir. Letos pa se je ta mož še predrznil in je najemnino brez vsakega razloga povišal kar na 1500 lir. To je bilo preveč. Bil je prijavljen protidraginjskemu uradu, kjer je bil primerno kaznovan zaradi navijanja cen. Pred okrajnim sodiščem pa se sedaj razvija zanimiva civilna pravda.

Blagodejen dež je začel namakati zemljo

Ljubljana, 21. aprila.

Dober teden je bilo za aprilske dneve razmeroma zelo vroče in zemlja je bila po zadnjem, ne izdatnem dežju že precej izsušena, tako da so se brazde na njivah kar prašile. Letos v aprilu smo imeli doslej le 3 deževne dneve. Prvi dež je bil 7. aprila, ko je padlo do jutraj 3.3 mm dežja. Močnejši naliv je nastal ponoči od 11. na 12. aprila, ko je bilo 6.6 mm in do naslednjega dne, 13. aprila 1943, ko je bilo komaj 1.6 mm dežja. Drugače je bil april skozi in skozi topel, sončen in lep, jutra še precej hladna s slano.

Po Herschloveh vremenskem ključu so razne pratike in koledarji v svojih vremenskih napovedih napovedale za te dni dež. Nekateri koledarji so k večerajšnji lunini spremembi, ko je nastopila polna luna, pripominjali kratko deževnost. Za večeraj so kazali mnogi znaki na to, da se mora vreme v kratkem spremeniti. Barometer je padel, a temperatura se je jutraj znatno dvignila, tako da je bilo večeraj jutraj 11°C nad ničlo. Popoldne je bilo močno vetrovno, a tudi počasi se je začelo oblačiti. Dnevna temperatura, ki je bila poprejšnje dneve prav visoka, je za več stopinj padla. Ponoči smo dobili dež. Začelo je okoli polnoči deževati in je deževalo vse do jutra. Lahno deži. Videti je, da bo ta dež trajnejši. Ze sedaj je dež bil za polja izredno dobrodošel in blagodejen. Nanočil je razne obdelane in že zasajane njivice in grede vrtnarjem in malim obdelovalcem, ki so si dežja posebno želeli. Kakor vse kaže, bo letošnji april v vremenski bilanci označen kot dežja reven mesec, ko ne bo najbrž dosegel za njega izračunani padavinski mesečni povprečnik, ki znaša za ljubljansko padavinsko cono 101 mm. Tudi lani smo imeli na ta teden dež. Bilo pa je lani drugače precej tople, saj je znašala jutranja temperatura +5.6°C, dnevni maksimum pa +17.8°C. Pred 21. aprilom pa je lani 3 dni močno deževalo.

Športni drobiž

Hermesovski nogometni turnir za Veliko noč. Za letošnjo Veliko noč bo priredila nogometna sekcija ljubljanskega Hermesa zanimiv nogometni turnir, na katerega je povabila še tri domače klube. V nedeljo bodo na sporedu tri, v ponedeljek pa dve tekmi. Prvi dan bodo igrali tile pari: Hermes rez.:Ljubljana rez., Hermes:Tobačna tovarna in Ljubljana:Mladika. V ponedeljek pa se bošta v prvi tekmi pomerila premaganeza za tolažilni pokal, v drugi pa zmagovalca za glavno darilo.

Tekme bodo gotovo zanimive, saj se bodo pomerili pari, ki imajo stare in tudi najnovejše račune med seboj. Ljubljana bo prvi dan naletela na Mladiko. Imela bo najlepšo priliko, da se revanžira že za lanskeletni remis 1:1, ki je vrgel na ljubljansko enajstoroč temno senco in pokazal Mladiko v najboljši luči. Hermes pa bo lahko takoj prvi dan dokazal, da ni zaslužil poraza, ki mu ga je Tobačna tovarna prizadejala preteklo nedeljo v prvenstveni tekmi. Tekme bodo vsakakor vredne, da si jih prijatelji okroglega usnja ogledajo.

Kaznovani kršitelji predpisov o ponudbi in povpraševanju po delu

1. Aleksis Aleksa, 2. Alešovec Marija, 3. Anžič Ivan, 4. Bahovec Srečko, 5. Belčič Karolina, 6. Božič Vlada, 7. Brelih Marija, 8. Čihlar Nada, 9. Čokan Franc, 10. Čed Karol, 11. Černivec Albina, 12. Černivec Julija, 13. Dera Ivan, 14. Dolenc Alojzij, 15. Dolenc Alojzija, 16. Dolinar Andrej, 17. Dolničar Franc, 18. Drušvo za varstvo vajencev, 19. Duhovno sementec, 20. Forlan Vladimir, 21. Gagel Josip, 22. Gagel Josip, 23. Gagel Josip, 24. Gerselman Aleksander, 25. Glavič Henrik, 26. Glavič Henrik, 27. Gorše Nežika, 28. Gospodarska zveza, 29. Grčar Anton, 30. Grebenc Alojzij, 31. Jero Alojzij, 32. Jezuitski kolegij, 33. Jovanović Andrija, 34. Jugopatient d. z. o. z., 35. Kahne Miha, 36. Kaiser Herbert, 37. Kaskarof Demetrij, 38. Kavčič Pavlina, 39. Koejan Karlo, 40. Konjar Vinko, 41. Konjar Vinko, 42. Konjar Vinko, 43. Kralj Ivan, 44. Kramar N., 45. Krnčič Ivan, 46. Lazar M., 47. Leskovic in Meden, 48. Dr. Logar Anton, 49. Lončar Franc, 50. Medved Josko, 51. Mervič Anton, 52. Inž. Miklavčič Franjo, 53. Moder Ottilija, 54. Kramar Marija, 55. Müller N., 56. Mrzelj Ana, 57. Mušič Desa, 58. Nabavna zadruga železnice, 59. Dr. Nahtigal Rajko, 60. Petronafta - A. Hmelak, 61. Pezdin Ivan, 62. Dr. Pirjevec Karol, 63. Podkrajšek Metod, 64. Podkrajšek Metod, 65. Pretnar Martin, 66. Puč Gustav, 67. Puč Gustav, 68. Ralčević A., 69. Reich Josip, 70. Reich Josip, 71. Ranzinger K., 72. Ritz-Maroni, 73. Grošelj Marija, 74. Rohman N., 75. Rotar Josip, 76. Rožar evetrij, 77. Saccumani Pio, 78. Sanein Franc, 79. Sečič Josi, 80. Sedež Jože, 81. Sever in Comp., 82. Slamič, restavracija, 83. Splošna gospodarska zadruga želez., 84. Sušnik Hilda, 85. Svete Ana, 86. Svillogaj Anton, 87. Škopek Edvard, 88. Schweiger et Močnik »Mallina«, 89. Tizladi d. z. o. z., 90. Tomej Anton, 91. »Unions restavracija, 92. Usenik Ivan, 93. Vidmar Ivanka, 94. »Vitamins tovarne sad. sokov, 95. Viti Angelo, 96. Zajec Boris, 97. Zanoškar Ludvik, 98. Zavetišče sv. Jožefa, 99. Zavetišče sv. Jožefa, 100. Zevnjak.

Četrta produkcija Glasbene akademije se ne vrši 21. t. m. ob 18. ampak ob 19 v veliki filharmonični dvorani. Sporedi so na prodaj v Matični knjigarni (po 3 in 1 lro).

Skupščina Združenja industrijcev in obrtnikov

V petek dopoldne je bila v Ljubljani skupščina Združenja industrijcev in obrtnikov za Ljubljansko pokrajino. To je prva skupščina po izvršeni reorganizaciji strokovnih združenj na področju ljubljanske pokrajine, po kateri se je število včlanjenih podjetij zelo povečalo s priključitvijo novih strok. Skupščini so prisostvovali korporacijski inženir inž. Masera, strokovnjak pri Združenju industrijcev in obrtnikov ter odseku za obrtništvo, zastopnik Zveze delodajalcev in številno članstvo. Skupščini je najprej podal poročilo predsednik, nato pa so bila odobrena poslovna poročila, ki obravnavajo delo in akcije združenja v pretekli poslovni dobi, nato pa je odobrila tudi računski zaključek združenja.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni predsednik, podpredsednik ter člani nadzorstva in njih namestniki.

Živilske nakaznice za doseljence iz drugih občin kraljevine

Na Mestni preskrbovalni urad v Ljubljani prihaja veliko število ljudi, ki so se za stalno ali za več kakor en mesec iz drugih občin kraljevine doselili semkaj in prosijo, da se jim izdajo živilske nakaznice. V smislu čl. 10. odredbe Visokega komisarja od 23. 4. 1942. nanašajoče se na dodeljevanje racioniranih živil, se objavlja, da bodo živilske nakaznice razdeljene doselencem iz drugih občin izključno le proti predložitvi živilskih nakaznic občin, od koder prihajajo. V nasprotnem primeru je brezuspešno prihajati na preskrbovalni urad. Opozarjajo se tudi vsi tisti, ki so v teku meseca spremenili svoje stanovanje, da o tem obvestijo preskrbovalni urad najkasneje do 15. v mesecu.

Ljubljana

Koledar

Sreda, 21. malega travna: Anzelm, škof in cerkveni učitelj; Simeon, škof in mučenec; Apolon, mučenec.

Obvestila

Četrtek, 22. malega travna: Vel. četrtek; Soter, papež in mučenec; Tarbula, devica in mučenica.

Opozorjamo na izvedbo Tomčeve kantate za soli, zbor in orkester, ki bo jutri, v četrtek, dne 22. t. m., ob 19 v unioński dvorani. Začetek bo točno ob napovedanem času, ker traja celotna izvedba skoraj dve uri. Kantato bodo izvajali: altistka Franja Golobova, basist Julij Beletto, pevski zbor Glasbene Matice in simfonični orkester. Pri harmoniji je Ciril Cvatko. Vsi pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Prav posebno se opozarjamo, da nameravana prireditve na veliki petek zvečer žal odpade. Za četrtkovo prvo izvedbo je na razpolago v Knjigarni Glasbene Matice še nekaj sedežev in tudi stojšč. Dobi se tudi natančni spored s tekstom, ki ga je spesnila Vida Taufer. K izvedbi slovenske umetnine vabimo.

V naše koncertno življenje stopa nov trio v sestavi: flauta, viola in kitar. Člani tria so: I. flautist opernega orkestra g. Slavko Korošec, violinist prof. Karel Jeraj in kitarist Stanko Prek. Združili so se v svojevrstni trio, ki se v drugih kulturnih središčih z vneto goji; za to sestavo imamo razmeroma zelo bogato literaturo in vsi poznavalci trdijo, da je zvok tria zelo prijeten in zanimiv. Prvi nastop tria bo v torek, dne 27. t. m., ob 7 zvečer o mali filharmonični dvorani. Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sreda, 21. aprila, ob 18.30: »V času obiskanja«.

Red B.

Četrtek, 22. aprila, ob 18.30: »V času obiskanja«.

Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Petek, 23. aprila, ob 15: »V času obiskanja«.

Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Sobota, 24. aprila: Zaprito.

Opera:

Sreda, 21. aprila, ob 18: »Madame Butterfly«.

Red Sreda.

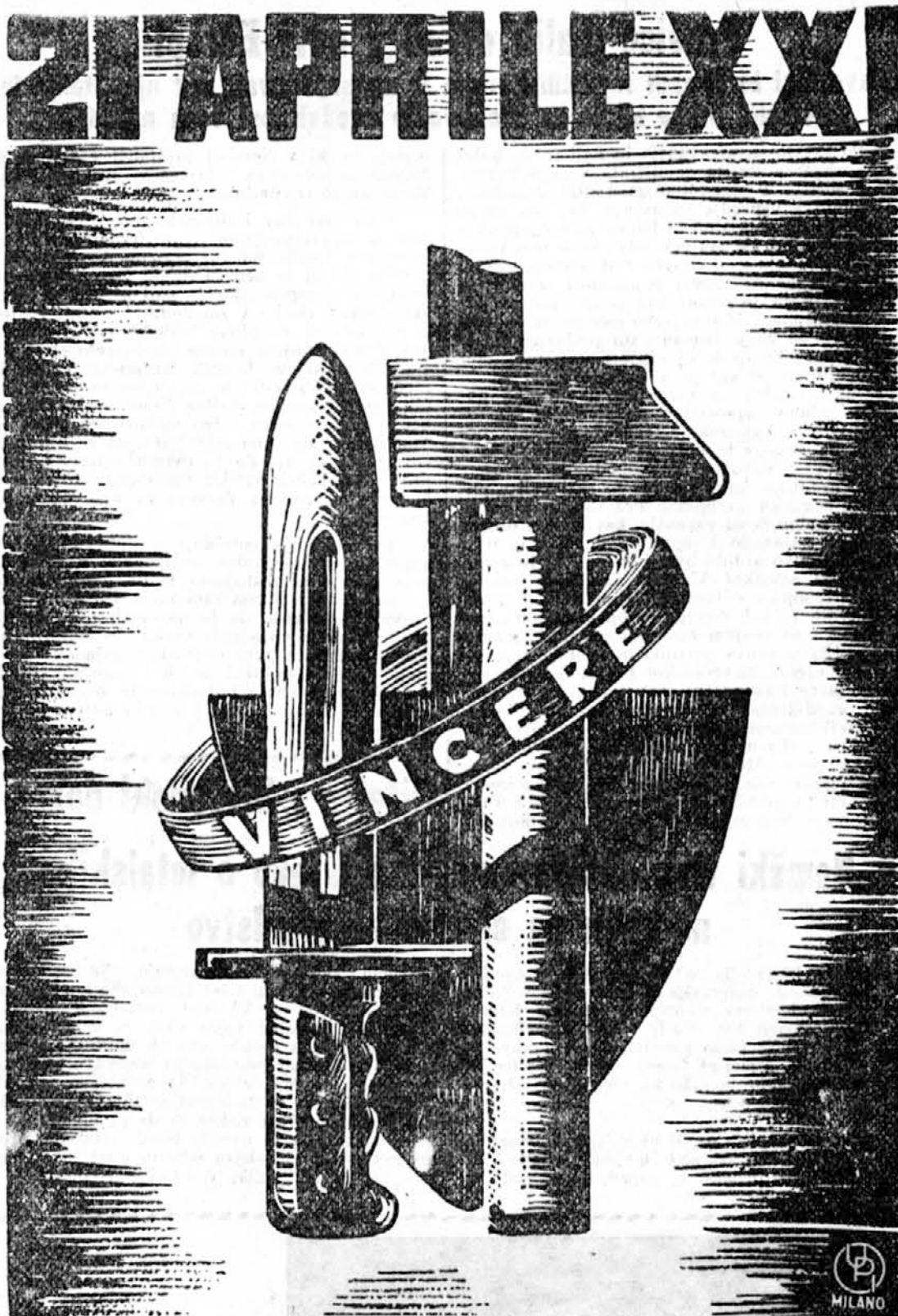
Četrtek, 22. aprila: Zaprito.

Petek, 23. aprila: Zaprito.

Sobota, 24. aprila: Zaprito.

Otroci, ki so sodelovali pri lanskim predstavi opere »Carmen«, naj se zgledajo v sredo, 21. t. m., ob 11 v Operi. Udeležba sestanka je obvezna, ker bo ponavljajna skušnjava.

Anton Sladoljev nastopi danes v partiji Pinkertona v Puccinijevi operi »Madame Butterfly«. Osebe: Butterfly — Heybalova, Suzuki — Golobova, Kate — Siritarjeva, Sharpless — Popov, Goro — J. Rus, Jamadori — Dolničar, bo-nec — Lupša, komisar — Gregorin, Dirigent D. Zebur, režiser C. Debevec, zborovodja R. Simo-niti, scenograf A. Foriga.

CORPORAZIONI

CEREALI - ORTO - FLORO - FRUTTICOLTURA
ZOOTECNIA E PESCA - LEGNO
PRODOTTI TESSILI - ABBIGLIAMENTO
SIDERURGIA E METALLURGIA - MECCANICA
COMBUSTIBILI LIQUIDI E CARBURANTI
CARTA E STAMPA - COSTRUZIONI EDILI
ACQUA - GAS - ELETTRICITÀ
INDUSTRIE ESTRATTIVE
VETRO E CERAMICA
COMUNICAZIONI INTERNE
MARE E ARIA - SPETTACOLO
OSPITALITÀ - PROFESSIONI E ARTI
PREVIDENZA E CREDITO

CONFEDERAZIONI

AGRICOLTORI - LAVORATORI AGRICOLTURA
INDUSTRIALI - LAVORATORI INDUSTRIA
COMMERCianti - LAVORATORI COMMERCIO
AZIENDE CREDITO E ASSICURAZIONE
LAVORATORI AZIENDE CREDITO E ASSICURAZIONE
PROFESSIONISTI E ARTISTI

L'ESERCITO DEI LAVORATORI COMBATTE
IN INTIMA UNIONE CON L'ESERCITO DEI
SOLDATI PER UN'UNICA, FULGIDA META:
LA VITTORIA, APPORTATRICE DI UNA
PIU' ALTA GIUSTIZIA NAZIONALE E SOCIALE

VOJSKA DELAVCEV SE BIJE V TESNEM SO-
DELOVANJU Z VOJAKI, ZASLEDUJOČ EDINI,
SIJAJNI CILJ: ZMAGO, KI BO PRINESLA
VEČJO NARODNO IN SOCIALNO PRAVICO

Pravice malih držav v novi Evropi

Zavezniki bi si radi razdelili Evropo in zagospodovali nad njo, Italija in Nemčija pa se bijeta za svobodo in neodvisnost vseh narodov

Po raznih namigavanjih in ugibanjih, kako si Nemčija in Italija zamišljata v novi Evropi svoje sožitje s sosednimi manjšimi državami, je stopilo v ospredje vprašanje, kaj sta glede tega sklenila Mussolini in Hitler na svojem zadnjem sestanku. Da sta govorila tudi o tem vprašanju, dokazuje med drugim tudi članek, ki smo ga pred nekaj dnevi ponatisnili iz »Pester Lloyd« in ga je temu listu poslal njegov dopisnik iz Rima. Nič manj zanimiv pa ni še drugi članek, ki ga je istemu listu poslal te dni iz Rima Georg Popov in ki v njem stoji tudi tole:

Z uradne strani je v odgovor na gornje vprašanje zazdal na razpolago le uradno poročilo, izdano neposredno po sestanku Mussolini-Hitler, v katerem je, čeprav v jasnih besedah, pa vendar le bolj na splošno, govora o »pravici vseh narodov do svobodnega razvoja.« Ni važno toliko, kako si bodo to razlagali v posameznih malih evropskih državah, pač pa je na vsak način dosti važnejše, kaj bodo v osnem taboru v pojasnilo k temu še dodali. Iz tega razloga gotovo ni bilo brez pomena, da je znani italijanski časnikar Virginio Gayda v torkovi številki časopisa »Giornale d'Italia«, ko je pisal o »glavnih točkah novega evropskega reda, kakor sta ga na svojem zadnjem sestanku Mussolini in Hitler znova potrdila in se določeneje izrazila o njem«, navedel kot prvi temelj te nove ureditve Evrope priznanje pravice do svobode, neodvisnosti in popolne suverenosti vseh evropskih narodnih držav, malih in velikih.

Bivši italijanski propagandni minister Pavolini se je v »Messaggeru« izrazil o tem vprašanju takole: »Že po sestanku, ki sta ga imela Mussolini in nemški zunanji minister von Ribbentrop, je bilo izdano odgovarjajoče poročilo

o stališču, ki v Nemčiji in Italiji v ozirom na Evropo že dozoreva. Zdj se že približuje čas, ko se bo to izpolnilo.«

Oba ugledna italijanska publicista dodajata k tem temeljnim ugotovitvam še splošne opazke v temle smislu: »Dočim Anglosaksonci hočejo, da bi se bodoča usoda Evrope odločila tako, da bi zagospodovala nad njo tri zavezniške države, dočim v zmedenih besedah govore o posameznih skupinah bodočih evropskih držav, dočim snujejo načrte, da bi celo vrsto evropskih narodov izročili Sovjetski Rusiji in medtem ko kar odkrito delajo na to, da bi uničili velike narode, kakor Nemčijo, Italijo in njune zaveznice ter zatrli njihovo omiko, — pa osui državi slovesno izjavljata, da se bijeta in zavzemata za to, da bi evropski narodi, mali prav tako kakor veliki, imeli pravico do svobodnega narodnega razvoja in državne neodvisnosti.«

Ta izvajanja merodajnih italijanskih časnikarjev so nevtralni opazovalci v Rimu in prav tako tudi zastopniki malih evropskih držav sprejeli z velikim zanimanjem. Istočasno pa pripominjajo tudi, da bo po vseh teh člankih, ki jih je glede vprašanja velikih in malih narodov v bodoči Evropi objavilo italijansko časopisje, bodoči položaj malih evropskih držav gotovo še določeneje pojasnjen in označen, kakor je to doslej še vselej storila katera od osnih držav.

Čitajte »Slovenski dom«!

Nemški tisk obsoja ameriško izjavo o letalskih napadih na civilno prebivalstvo

Berlin, 20. aprila. s. Večerni tisk z ogorčenimi besedami razpravlja o trditvah poveljnika ameriškega letalstva v Angliji, generala Eakea, katere je objavil list »Daily Mail«. Amerikanski general je vnovič jasno povedal, da se morajo letalski napadi usmerjati zlasti proti civilnemu prebivalstvu, kajti le tako bo mogoče doseči zares pomembne uspehe.

Listi se vprašujejo, ali ni v izjavah generala Eakea čutiti, kako skrajno divjaški je ameriški vojni načrt in ali niso ti napadi zelo podobni

pravemu zločinskemu morjenju. Nasprotnikova propaganda trdi tudi tole: če nemško letalstvo ob svojih napadih na Varšavo, Rotterdam in London, hoteč napadati vojne cilje, ni mogla priznati civilnemu prebivalstvu in umetniškim spomenikom, se tudi angleško in ameriško letalstvo ne moreta izogniti ciljev, ki niso čisto vojaški. Listi sodijo, da so ta opravičevanja v nasprotju z izjavami generala Eakea in da ni nikjer nobenega dokaza, da bi nemški piloti jemali za tarčo neoboroženo prebivalstvo odprtih mest in spomenike, ki bi bili velike umetniške vrednosti.

»Procesija (ujedenka) je eno izmed najučinkovitejših grafičnih del na razstavi, ki jo te dni prireja v galeriji Obersnel naš mladi mojster Riko Debenjak. Razstava, ki je v vsakem oziru doživela zelo lep uspeh, je odprta vsak dan od 9 do 19 nepretrgoma.

HENRIK SIENKIEWICZ ROMAN V SLIKAH

343.
Nazadnje so obstali pred visokim stebrom, ki je bil ovit z mirta in bršljanom. Rdeči ognjeni jeziki so segali žrtvi že do kolen, njen obraz pa je bil zavrt v dim. Čez čas je veter dim odgnal in pokazal se je obraz starca s sivo brado, ki mu je padala po prsih. Ob pogledu nanj se je Hilona zvil, iz ust pa mu je prišel krakajoč glas:
»Glavki! Glavki!
In res je z gorečega stebra zrl nanj Glavk.

344.
Bil je še živ. Obraz je imel sklonjen, ko da bi se enkrat hotel videti tistega, ki ga je izdal, mu vzel ženo in otroke, najel morilca tudi zanj in ga, ko mu je bil vse to že odpustil zaradi Kristusa, še enkrat dal v roke rabljem. Žrtve, ki je doživela to strašno krivico, je zdaj gorela na stebri, pod njo pa je stal njen rabelj.
Glavk ni trenil z očmi od Hilona, ki je hotel pobegniti, pa ni mogel. Nevidna roka ga je z nadčloveško močjo držala prikovanega pod tem stebrom. Zdelo se mu je, ko da vse okoli njega izginja in pada, da iz črne praznote vidi samo strašne oči mučenika, ki ga kliče na odgovor. V Hilonovem obrazu je bilo nekaj tako strašnega, da je navzočim zamil smeh na ustnicah.
Grk se je tresel, stegnil roke kvišku in s presunljivim glasom zaklical:
»Glavki! Pri Kristusovem imenu te rotim, odpusti mi!»

Anglijo drži skupaj edino še strah pred osjo

Rim, 21. aprila. s. Revija »Tribune« poudarja, da je Churchill v svojem nedavnem govoru jasno odkril, da angleški privilegirani in imoviti sloji skušajo vnovič potegniti za nos veliko večino britanskega ljudstva. Danes je gotovo, da je Churchill nasprotnik sleherne socialne preosnove, piše list. Edino, kar Veliko Britanijo še drži skupaj, je strah pred zmago osi. Churchill je poskušal prepričati milijone nemaničev, naj prepustijo tudi po vojni oblast bogatašem, ki so jih stalno izkoriščali. Sedaj poskuša ujeti na svoj trenek nekatere vodilne osebnosti delavske stranke in nekatere liberalce, ki bi bili pripravljeni potegniti z njim. Upa, da bo z njihovo pomočjo prepričal večino pristašev obeh strank o iskrenosti svojih na-

mer. Kar zadeva laburistično stranko, sta Morrison in Bewin Churchillova moza. Toda stranka sama ne more več trpeti takšne igre. Britansko ljudstvo pričakuje vlado, ki bo boljša od sedanje.

Drobne za robcm

Italija bo dobivala pšenico in krompir iz Ukrajine. Po nekem nemškem poročilu iz Krakova, bodo odslej na podlagi nemško-italijanskega trgovskega sporazuma redno prihajali v Italijo vlaki, natovorjeni s pšenico in krompirjem iz krajev, ki so jih nemško in italijanske čete vzele Rusom v sedanji vojni.

Vas samih brezposelnih. Iz Lizbone pišejo, da je v ameriški državi Oregon vas, ki ima 258 prebivalcev, od katerih jih je brezposelnih nič manj ko 237. Samo eden da ima delo, in sicer v Uradu za pobijanje brezposelnosti...

CONRAD RICHTER:

PLANJAVA

Vodil sem jo okorno skozi globok prah, posut z rogov in ovčjimi kostmi, med odbijajočimi vagonov in kopiti jezdskih ponijev; pri vsem tem pa sem si mislil sam pri sebi, da so menda te santlouske ženske malo prisrčnejše! Dospela sva do lesenega pločnika, kjer sem moral paziti, da je nisem pripeljal v bližino sodišča. Pri tem pa se nisva mogla izogniti vozu z mrtvim voznikom. Dečki so se vzpenjali po kolesih, da bi mogli videti to, kar sva midva jasno videla: dolgo, vznok ležeče truplo z modro bandano preko obraza, izpod katere je gledala še vedno izživajoča, naprej strleča rdeča brada. Toda klepetanje Lutie Cameronove se ni zaustavilo: le njena nežna, mehka roka v moji se je skrčila kot tetiva iz srčne kože.

Bil sem pristaš ponosnega mnenja, ki je vladalo v deželi, da je pešačenje znak sekača in skoraj sramotno. Zato sem bil vesel, da se je končal leseni hodnik. Lutie Cameronova si je sedaj znova zagrnila svoj obraz s pajčolanom; v njenem dvignjenem, nežnem obrazu ni bilo zaustavljanja. Dalje in dalje sva šla; mimo na pol porušeni meksikanski hiš ter se vzpela na položne pečene griče. Tam je vriskala po skupnem viborskem pašniku, ki je bil ves v cvetju. Odtrgala si je rumeno vejico ter si jo zataknila v plašč.

Ko sva dospela na vrh vzpetine se je hipoma zaustavila, kot bi bila zašla med bodečo žico! Kakor da bi prišla v hipu na razburkan ocean, se je pred nama odprla prostrana, prazna, rjava ravnina, ki se je neskončno raztezala in potapljala kot izsušeno morje. Poskušal sem ji pokazati skoraj nerazločno, temno senco, ki je predstavljala zelo oddaljeno hišo na ranchu. Toda kot da me ni slišala. Skoraj brez sapa je pripovedovala o svojih popotnih spoznanstvih na potu v Fort Ewing, kjer bi se naj bila

snidla s svojim možem. Zanimala se je ves čas za belo vas iz šotorov in pokritih voz bližnjega izseljeniškega taborišča, kjer je vladalo živahno življenje.

Švignila je veselo h kopici otrok, ki so se prekopicavali, kričali in se valjali po tleh. Ljubeznivo se je sklanjala k utrjeno izgledajočim ženam z ogromnimi sončniki, ki so živale in pletle sedeč na sedežih voz, postavljenih v krogu, ali pa na skalah v travi. Vstale so ter jo sprejele kot kako veliko damo, ki je blagovolila obiskati njihovo skromno naselje.

Ko so ji pripovedovale, da so bili prišli celo iz Misourija v upanju, da se bodo lahko naselili na tej ravnini, sem opazil v njenih očeh nekaj, česar nisem bil videl poprej v njih. Sklanjala se je k starim materam, ki so imele na glavah pletene čepice in bile nagubane kot Indijanci; dvigala visoko v zrak jokajoče dete ter tekala z otroki. Splezala je na nek voz in stopila v kabino, od koder sem čul radostno lastnikovo dobrodoščilo. Jaz pa sem kljubovalno ostal zunaj.

»Recite polkovniku Brewtonu, če ga boste videli, da sva ga vsepovsod iskala,« je veselo dejala pred odhodom.

Svest sem si bil sence, ki je nenadoma padla na taborišče. Celo otroci so se stresli ob zvoku stričevega imena.

»Mislim, gospa, da ga danes najdete na sodišču,« je odgovoril čez nekaj trenutkov mršav Misourijec.

Lutie Cameronova ni spregovorila niti besede, dokler se nisva oddaljila četrtil milje.

»Čemu so naju tako čudno gledali, Hal? In čemu mi nisi povedal, da bi ga mogla najti na sodišču?«

»Saj tako ne bi bila mogla vstopiti,« sem odgovoril nejevoljno.

Ko sva dospela na trg, sem videl gručo ljudi, ki se je gnetla po pločniku in tako na pol zapirala pot do sodišča. Hotel sem zaviti proti hotelu; toda ona se je ustavila ter dvignila glavo na meni že znan način.

»Prosim, ali bi midva mogla iti mimo?« Govorila je glasno in jasno; na moje veliko presenečenje je njen nežni ženski glas ukrotil robate može in njihov klobuki so zleteli z glav, kot bi jih bila odpihnila krogla. Ozek, komaj opazen hodnik se je

odprl pred nama. Naenkrat sem se znašel ob strani zloglasnega požigalca in izobčenca Črnega Jacka Kernsa — skočil je kot na vzmeteh ter ponudil dami svoj sedež! Ostali na klopi pa so se stisnili, da je bilo malo prostora tudi zame.

II. poglavje.

Salforsko okrožno sodišče je bilo nabito polno in zatošlo kot živinska staja ob času nalaganja. Mala umazana soba z ilnatim podom ter malimi meksikanskimi okni, katera so pa še zatemnjevali možje, ki so sedeli na nizkih klopih tako, da se nama je zdelo, kot če bi bila vstopila v neko čudno polsvetlobo.

»Hal, ali je on tukaj?« me je šepetaje vprašala Lutie Cameronova skozi pajčolan.

Še preden so se mi oči privadile temi, sem vedel, sodeč po ozračju, ki je tod vladalo, da ga ni bilo.

»Porotniki prihajajo!« je zamrmral poleg mene nek kravji pastir.

Šele sedaj sem opazil, da so bile obrabljene klopi iz pini-jevega lesa, kjer so po navadi sedeli porotniki, prazne. Istočasno sem zaslišal hrup pri vходу za nami. Zazdalo se mi je, da sem čutil val zadrževanega razburjenja, ki se je dvigalo v ozadju sobe ter se prenašalo od klopi do klopi, dokler ni doseglo pregraje, za katero sem videl naša dva obtožena blapca, ki sta se obračala na svojih sedežih. Videl sem Henryja McCurtina, ki se je premaknil kot kaka gora ter postal v hipu bolj živahen.

Začutil sem, kako so mi orokavični prsti Lutie Cameronove stisnili roko.

»Kaj je to, Hal?« je zašepetala.

Ko sem se ozrl ter sledil njenim zastrtim očem, sem videl tudi jaz! Po hodniku ob steni se je vzravnano gibala skozi množico mož znana, ponosna, malone drzna postava v dolgi, sivi, na straneh nabreklih suknji; vedel sem, da je to bil samokres s črnim držajem. Njegove kot oglje črne obrvi in brki so bili prepleteni s srebrnimi nitmi. V tišini, ki je nastala v trenutku, so odmevali koraki njegovih podkovanih škornjev kot strelji iz pištole.